Republika Hrvatska
Općinski sud u Virovitici
Virovitica, Tomaša Masaryka 8

Poslovni broj: Pn-82/2024-36

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A

Općinski sud u Virovitici, po sucu pojedincu Siniši Rajnoviću, u pravnoj stvari tužitelja Jakova Žilića, OIB: 82155463267, Rasinja, Gornji Kraj 33, kojeg zastupa punomoćnik Bruno Čer, OIB: 25498562395, odvjetnik u Koprivnici, Hrvatske državnosti 11A, protiv tuženice Republike Hrvatske, OIB: 52634238587, za obveze Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, OIB: 72910430276, Zagreb, Ulica Grada Vukovara 49, koju zastupa Općinsko državno odvjetništvo u Virovitici, radi naknade štete u iznosu od 5.000,00 eura, nakon glavne javne rasprave zaključene na ročištu od 29. rujna 2026., u prisutnosti zamjenice tužiteljevog punomoćnika i zastupnika po zakonu tuženice, 13. studenoga 2026.

p r e s u d i o j e

I. Nalaže se tuženici Republici Hrvatskoj, u roku od 15 dana isplatiti tužitelju Jakovu Žiliću, Rasinja, Gornji kraj 33, iznos od 5.000,00 eura (pet tisuća eura) sa zakonskim zateznim kamatama koje od 28. prosinca 2023. do 31. prosinca 2023., teku po stopi koja se određuje za svako polugodište uvećanjem kamatne stope koju je Europska središnja banka primijenila na svoje posljednje glavne operacije refinanciranja koje je obavila prije prvog kalendarskog dana tekućeg polugodišta za tri postotna poena, a od 1. siječnja 2024., do isplate po stopi koje se određuju, za svako polugodište, uvećanjem referentne stope za tri postotna poena, pri čemu se za prvo polugodište primjenjuje referentna stopa koja je na snazi na dan 1. siječnja, a za drugo polugodište referentna stopa koja je na snazi na dan 1. srpnja te godine, a referenta stopa je kamatna stopa koja je Europska središnja banka primijenila na svoje posljednje glavne operacije refinanciranja ili granična kamatna stopa proizašla iz natječajnih postupaka za varijabilnu stopu za posljednje glavne operacije refinanciranja Europske središnje banke.

II. Nalaže se tuženici Republici Hrvatskoj u roku od 15 dana tužitelju Jakovu Žiliću, Rasinja, Gornji kraj 33, naknaditi troškove parničnog postupka u iznosu od 1.942,90 eura (tisuću devetsto četrdeset dva eura devedeset centi) sa zakonskim zateznim kamatama koji od 13. studenoga 2026. do isplate teku po stopi koje se određuju, za svako polugodište, uvećanjem referentne stope za tri postotna poena, pri čemu se za prvo polugodište primjenjuje referentna stopa koja je na snazi na dan 1. siječnja, a za drugo polugodište referentna stopa koja je na snazi na dan 1. srpnja te

godine, a referenta stopa je kamatna stopa koja je Europska središnja banka primijenila na svoje posljednje glavne operacije refinanciranja ili granična kamatna stopa proizašla iz natječajnih postupaka za varijabilnu stopu za posljednje glavne operacije refinanciranja Europske središnje banke.

Obrazloženje

1. Tužitelj je protiv tuženice podnio tužbu radi naknade štete u iznosu od 5.000,00 EUR-a sa zakonskim zateznim kamatama koje teku od 28. prosinca 2023. do isplate.

1.1. U tužbi je naveo da je u svojstvu osuđenika pravomoćnom presudom Općinskog suda u Sisku broj K-423/2020-10 od 6. studenog. 2020., potvrđenom presudom Županijskog suda u Slavonskom Brodu broj Kž-286/2020-4 od 5. siječnja 2021., zbog kaznenih djela iz čl. 326. st. 1. Kaznenog zakona, osuđen na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od jedne godine i šest mjeseci, u koju kaznu je uračunato vrijeme provedeno u istražnom zatvoru od 16. lipnja 2020. pa nadalje. Rješenjem Županijskog suda u Varaždinu broj Ik I-90/2021 od 8. veljače 2021. tužitelj je upućen na izdržavanje izrečene mu jedinstvene kazne zatvora u Centar za dijagnostiku u Zagrebu. Tužitelj je izrečenu kaznu izdržavao na sljedeći način: - u razdoblju od 18. lipnja 2020. do 29. prosinca 2020. u Zatvoru u Sisku, gdje je bio smješten u prostoriji površine svega 11 m², s još troje zatvorenika (dakle, ukupno četvero ljudi) te su imali na raspolaganju dva kreveta na kat, dvije stolice, klupu, stol, otvoreni toalet i sveukupno malenu kubikažu zraka - u razdoblju od 29. prosinca 2020. do 3. svibnja 2021. u Zatvoru u Zagrebu, gdje je bio smješten u prostoriji površine 16 m² u kojoj je boravilo ukupno šestero zatvorenika koji su imali na raspolaganju tri kreveta na kat, da bi potom bio premješten u zatvorsku prostoriju površine oko 30-35 m² u kojoj je bilo smješteno čak šesnaest zatvorenika - u razdoblju od 3. svibnja 2021. do 13. rujna 2021. u Zatvoru u Bjelovaru, gdje je bio smješten u prostoriji površine svega 9 m² u kojoj su boravila ukupno dva zatvorenika, a imali su na raspolaganju jedan krevet na kat, stolicu i stol te toalet. Tužitelj je rješenjem Županijskog suda u Bjelovaru broj Kv I-36/2021, Ik I-133/2021 od 3. rujna 2021. uvjetno otpušten s izdržavanja kazne zatvora, s obzirom da je ocijenjeno da su ispunjeni zakonski uvjeti da mu se odobri uvjetni otpust. Naime, tužitelj nije ranije osuđivan, nije kriminaliziranog ponašanja, a njegovo uredno ponašanje tijekom izdržavanja kazne zatvora, kao i osiguran postpenalni prihvat, dali su osnove za zaključak da je do tada izdržana kazna zatvora postigla svoju svrhu i da će tužitelj biti socijalno integriran. Kazna zatvora izvršava se u zatvorima i kaznionicama, koje su posebne ustrojstvene jedinice ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa - Uprave za zatvorski sustav i probaciju. Poslovi izvršavanja kazne zatvora u nadležnosti su i djelokrugu ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa i suca izvršenja. Svrha izvršavanja kazne zatvora je osposobljavanje zatvorenika za život u skladu sa zakonom i društvenim pravilima, uz poštovanje dostojanstva osobe i čovječno postupanje prema osobi koja se nalazi na izdržavanju kazne zatvora. Dakle, pri postupanju sa zatvorenicima trebala bi se poštovati, između ostalog, sljedeća pravila: zatvorenike koji kaznu izdržavaju u zatvoru i prekršajno kažnjene osobe mogu posjećivati članovi obitelji i druge osobe, uz odobrenje upravitelja zatvora, zatvorenik ima pravo jedanput mjesečno i prigodom blagdana primati paket s dopuštenim

stvarima od članova obitelji, a po odobrenju upravitelja i od druge osobe. Zatvorenik mora imati odgovarajući tretman zatvorenika - sukladno Zakonu o izvršavanju kazne zatvora, svrha izvršavanja kazne zatvora je, uz čovječno postupanje i poštovanje dostojanstva osobe koja se nalazi na izdržavanju kazne zatvora, njeno osposobljavanje za život na slobodi u skladu sa zakonom i društvenim pravilima. Ova definicija podrazumijeva da se izvršavanje kazne zatvora zasniva na rehabilitacijskom pristupu, što pretpostavlja individualizaciju kazne kroz pojedinačni program izvršavanja kazne zatvora te niz specijaliziranih programa tretmana za selekcionirane skupine zatvorenika. Pojedinačni program izvršavanja kazne zatvora mora se sastojati od pedagoških, radnih, zdravstvenih, psiholoških, socijalnih i sigurnosnih postupaka primjerenih osobinama i potrebama zatvorenika te primjerenih vrsti i mogućnostima zatvora. Opći programi tretmana trebaju se provoditi kroz radni angažman, organizirano provođenje slobodnog vremena i izobrazbu zatvorenika te se primjenjivati prema svim zatvorenicima. Uprava za zatvorski sustav trebala bi nastojati da se u kaznenim tijelima osmisle i oni programi koji zatvorenicima nude usvajanje raznih znanja i vještina, neovisno o njihovim kriminogenim rizicima i potrebama. Ovakvi programi moraju biti usmjereni na rješavanje specifičnih problema ili unaprjeđivanje kvalitete života i međuljudskih odnosa. Ne moraju se provoditi kontinuirano, ali se zainteresiranim zatvorenicima mora nastojati omogućiti da u njima sudjeluju, sukladno procijenjenim potrebama. Rad zatvorenika jedan je od najvažnijih tretmanskih postupaka u ostvarivanju svrhe izvršavanja kazne zatvora odnosno rehabilitacije zatvorenika i smanjenju recidivizma. Uvažavajući zdravstvene sposobnosti, stečena znanja i vještine zatvorenika, uspješnost ostvarivanja pojedinačnog programa, sigurnosnu procjenu te iskazani stvarni interes za radnim angažmanom, treba se nastojati radno rasporediti što veći broj zatvorenika, sukladno mogućnostima zatvora. Tijekom izvršavanja kazne zatvora zatvorenici imaju pravo na izobrazbu. Vrsta i oblik izobrazbe se utvrđuje Pojedinačnim programom izvršavanja kazne zatvora, a ovisi o sposobnostima i sklonostima zatvorenika, trajanju kazne i drugim okolnostima značajnim za ostvarivanje svrhe izvršavanja kazne te mogućnostima zatvora. U odnosu na slobodno vrijeme zatvorenika, zatvorenicima se u okviru njihovih interesa te mogućnosti zatvora moraju organizirati različite aktivnosti u slobodno vrijeme, a koje se odnose na sportsko-rekreativne i kulturne sadržaje te kreativno izražavanje. Pravilnikom o pogodnostima zatvorenika predviđena je mogućnost za samoorganiziranje slobodnog vremena („hobby“) na vlastiti trošak. Upravitelj može odobriti zatvoreniku unos stvari potrebnih za neku specifičnu aktivnost u slobodno vrijeme (knjige, glazbeni instrument, slikarski pribor i boje itd.). Zatvorenici imaju pravo na vjeroispovijedanje koristeći vlastitu vjersku literaturu i stvari za religijsku uporabu, a također imaju pravo biti u kontaktu s vjerskim službenikom svoje vjerske zajednice. Nadalje, Pravilnikom o standardima smještaja i prehrane zatvorenika (»Narodne novine«, broj 92/2002) propisani su standardi smještaja i prehrane zatvorenika u kaznionicama i zatvorima Uprave za zatvorski sustav Ministarstva pravosuđa, uprave i lokalne samouprave. Tako je člancima 2. do 6. navedenog Pravilnika propisano, između ostalog, da se zatvoreniku se osigurava zasebna postelja, posteljina i ormar za osobne stvari, da postelje moraju biti međusobno razmaknute najmanje 80 cm te da temperatura zraka u prostoriji u kojoj borave zatvorenici u tijeku sezone grijanja ne smije biti niža od 22°C danju i 15°C noću. Prostorija za dnevni boravak mora biti opremljena na način koji omogućava zatvorenicima mjesta za sjedenje, pisanje, čitanje tiska i knjiga, praćenje televizijskog i radijskog programa te igranje društvenih igara.

Tužitelj tvrdi da su uvjeti njegovog boravka u zatvoru bili neprikladni, prvenstveno zbog nedostatka osobnog prostora. Tužitelj je tijekom svog boravka u zatvorima bio smješten u prenapučenim sobama, na raspolaganju su mu bila manje od 3 kvadratna metra osobnog prostora. Sobe u kojima je bio smješten bile su loše održavane, vlažne, prljave i nedovoljno opremljene ormarićima i stolicama za sve zatvorenike. Sanitarni čvor je bio u istoj prostoriji koja je predviđena kao životni prostor i od kojeg nije bio potpuno odvojen. Sanitarni čvor je bio oko pola metra udaljen od stola za blagovanje te se osjećao konstantan smrad u sobi. Štoviše, on nije dobio nikakvu priliku da radi u zatvoru i općenito mu nije bio pružen dovoljan pristup rekreacijskim i obrazovnim aktivnostima. Sadržaji izvan soba bili su neprikladni i nedovoljni. Prehrana je bila loša i higijenski uvjeti su bili neprikladni, osobito zbog toga što nužnik nije bio odvojen od prostorije predviđene kao životni prostor. Tijekom izdržavanja kazne zatvora u Zatvorima u Sisku, Zagrebu i Bjelovaru, tužitelju ne samo da nije bilo omogućeno korištenje većine gore pobrojanih prava, već je bio smješten u neadekvatnim prostornim uvjetima zatvora, suprotnim uvjetima propisanim u Pravilniku o standardima smještaja i prehrane zatvorenika, čime je prekršeno načelo čovječnog postupanja i poštovanja dostojanstva osobe koja se nalazi na izdržavanju kazne zatvora. Tužitelju je na takav način povrijeđeno njegovo pravo osobnosti na tjelesno i duševno zdravlje te na dostojanstvo, prouzročene su mu duševne boli i strah, kao i povreda njegovog dostojanstva. Takvim postupanjem su povrijeđeni i čl. 23. st. 1. te čl. 25. st. 1. Ustava Republike Hrvatske prema kojima nitko ne smije biti podvrgnut bilo kakvu obliku zlostavljanja, odnosno da se sa svakim osuđenikom mora postupati čovječno i poštivati njegovo dostojanstvo. Povrijeđen je i čl. 3. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda prema kojem se nitko ne smije podvrgnuti mučenju, nečovječnom ili ponižavajućem postupanju. Kada postupanje ponižava ili obezvrjeđuje pojedinca na način da se iskazuje manjak poštovanja ili se umanjuje njegovo ljudsko dostojanstvo ili kada izaziva osjećaj straha, tjeskobe ili manje vrijednosti koji može slomiti psihički i tjelesni otpor pojedinca, postupanje se može smatrati ponižavajućim i ući u domašaj zabrane iz članka 3. Konvencije. Kada izađe iz zatvora u kojem je boravio u neprimjerenim uvjetima, zatvorenik treba imati na raspolaganju utuživo pravo na naknadu štete (Varga i drugi protiv Mađarske, br. 14097/12, 45135/12, 73712/12, 34001/13, 44055/13 i 64586/13, § 48., presuda od 10. 3. 2015. i Sergey Babushkin protiv Rusije, br. 5993/08, § 40., presuda od 28. 11. 2013.). Tužitelj drži da se s njim, kao osuđenikom, nije postupalo čovječno te da nije poštivano njegovo dostojanstvo. Stoga mu temeljem čl. 1100. Zakona o obveznim odnosima pripada pravična novčana naknada radi povrede prava osobnosti te stoga s te osnove zahtjeva isplatu iznosa od 5.000,00 EUR-a. Sukladno odredbi čl. 186.a Zakona o parničnom postupku, tužitelj se, prije podnošenja tužbe, obratio Općinskom državnom odvjetništvu u Bjelovaru postavljajući zahtjev za mirno rješenje spora. Tuženik je odgovorio na tužiteljev zahtjev za mirno rješenje spora, na način da ga odbija kao neosnovan.
Dokaz: preslika zahtjeva za mirno rješenje spora;
odgovor tuženika.

1.2. Radi dokazivanja iznesenih tvrdnji tužitelj je priložio rješenje Županijskog suda u Varaždinu broj Ik I-90/2021 od 8. veljače 2021., rješenje Općinskog suda u Sisku broj K-423/2020 od 6. studenog 2020., rješenje Županijskog suda u Sisku broj Kž-224/20 od 17. studenog 2020., rješenje Županijskog suda u Bjelovaru broj Kv I-36/2021 od 3. rujna 2021.; predložio je pribaviti podatke od Zatvora u Sisku, Zagrebu

i Bjelovaru o vremenskom razdoblju u kojem je tužitelj boravio kod njih, broju zatvorenika koji su s tužiteljem boravili u sobi, kao i površini i opremi, dostavio je zahtjeva za mirno rješenje spora i tuženikov odgovor na zahtjev te je predložio izvesti dokaz saslušanjem tužitelja u svojstvu stranke i Saše Zahirovića i Ivice Bogdana u svojstvu svjedoka, koji su s tužiteljem dijelili istu prostoriju tijekom boravka u kaznenim ustanovama Zagreb i Sisak. Na ročištu od 8. srpnja 2025. tužitelj je odustao od dokaznog prijedloga da se u svojstvu svjedoka sasluša Ivica Bogdan.

2. Tuženica je u odgovoru na tužbu u cijelosti osporila osnovu i visinu tražbine. Ne osporava činjenicu da je tužitelj osuđen pravomoćnom presudom Općinskog suda u Sisku broj K-423/2020-10 od 6. studenog 2020. koja je potvrđena presudom Županijskog suda u Slavonkom Brodu broj Kž-286/2020-4 od 5. siječnja 2021. na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od jedne godine i šest mjeseci .Vrijeme provedeno u istražnom zatvoru od 16. lipnja 2020.pa nadalje je uračunato u kaznu. Rješenjem Županijskog suda u Varaždinu broj Ik I-90/2021. od 8. veljače 2021. tužitelj je upućen na izvršavanje izrečene jedinstvene kazne zatvora u Centar za dijagnostiku u Zagrebu. Tuženica je u odgovoru na tužbu dostavila očitovanja Zatvora u Sisku, Bjelovaru i Zagrebu, u kojima je navedeno da su poštivani svi standardi smještaja tužitelja te da boravak tužitelja nije bio u neadekvatnim/nehumanim uvjetima koji bi mogli izazvati povrede prava osobnosti. Naime, tužitelj je bio smješten u zatvoru u Sisku od 18. lipnja 2020. do 29. prosinca 2020. Suprotno tužiteljevim navodima, tuženica drži da su tijekom boravka u Zatvoru u Sisku poštivani svi standardi smještaja zatvorenika, dok tužitelj nije pružio nikakve dokaze o nepoštivanju predviđenih standarada. U Zatvoru u Bjelovaru, u kojem je tužitelj boravio od 3. svibnja 2021. do 13. rujna 2021. kada je pušten na uvjetni otpust, također nije bilo povrede prava zajamčenih Zakonom o izvršavanju kazne zatvora ili Ustava Republike Hrvatske, odnosno Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda. Napominjemo da je odlukom Velikog vijeća Europskog suda za ljudska prava u presudi Muršić protiv Republike Hrvatske broj 7334/13 od 20. listopada 2016., koja se odnosi na uvjete izdržavanja kazne zatvora u Zatvoru u Bjelovaru, utvrđeno da iako čl. 74. st. 3. Zakona o izvršavanju kazne zatvora propisuje da prostorije u kojima borave zatvorenici moraju biti čiste, suhe i dovoljno prostrane te da za svakog zatvorenika u spavaonici mora biti najmanje 4 m2 i 10 m3 prostora, nije kršenje ljudskih prava zatvorenika ako boravi u prostoru između 3 m2 i 4m2, a boravak u prostoru manjem od 3 m2 može se tolerirati ako se radi o kraćem vremenskom razdoblju. U odnosu na uvjete tužiteljevog smještaja u Zatvoru u Zagrebu u razdoblju od 29. prosinca 2020. do 26. travnja 2021., u kojem je tužitelj boravio i u istražnom zatvoru od 29. prosinca do 16. ožujka 2021. te na izdržavanju kazne zatvora u Centru za dijagnostiku u Zagrebu u razdoblju od 17. ožujka do 26. travnja 2021., tuženica drži da boravak tužitelja nije bio u neadekvatnim i nehumanim uvjetima koji bi doveli do povrede prava osobnosti odnosno doveli do trajnih psihičkih posljedice na štetu tužitelja. Tako prema evidenciji Centra za dijagnostiku u Zagrebu utvrđeno je da se tužitelj nalazio u Centru za dijagnostiku u kojem su sobe broj 24, 36 i 87 površine 21,10 m2 i volumena 49,80 m3, a u sobama se nalazi sanitarni čvor površine 1,57 m2, odvojen od ostatka sobe zidom visine 180cm. Sanitarni čvor u sobi opremljen je "čučavcem", umivaonikom s toplom i hladnom vodom i ogledalom .U sobama se nalazi i stol sa dvije klupe, a prema potrebi i odgovarajući broj stolica. Soba A1-115 je površine 43,24 m2 i volumena 110,26 m3, a sanitarni čvor površine 1,92 m2 odvojen je od ostatka sobe zidom visine 140 cm i opremljen je „čučavcem“, umivaonikom s

toplom i hladnom vodom i ogledalom. U sobi A1-115 nalaze se dva stola sa četiri klupe i još stolica prema potrebama zatvorenika. Posebna ventilacija nije ugrađena, ali sobe 24, 36 i 87 imaju 4 prozora visine 86 cm, širine 67 cm, soba 39 ima dva prozora istih dimenzija, a soba A1-115 ima osam prozora visine 86 i širine 67 cm, koji se mogu otvoriti i na taj način je dostupan dotok svježeg zraka u svakom trenutku, samim time i prozračivanje zatvoreničke sobe, a zatvorenicama je omogućena i kupovina ventilatora u zatvorskoj prodavaonici. Svaki zatvorenik ima svoj metalni ormar za odlaganje odjeće i osobnih stvari, a metalni ormar se zamjenjuju uslijed dotrajalosti ili neispravnosti, odnosno na zahtjev zatvorenika. Metalni ormarići su širine 31 cm, dužine 44 cm i visine 178 cm. Kreveti su veličine 196x84 cm i postavljaju se na kat, stol je dimenzija 120x80cm, klupe su dimenzija 120x40 cm. Plahte i jastučnice mijenjaju se svakih 15 dana, dok se deke (pokrivači) peru i mijenjaju po potrebi, a madraci i jastuci se zamjenjuju ako su oštećeni ili na zahtjev osobe lišene slobode. Redovito, jednom kvartalno, a u slučaju potrebe i češće, provodi se dezinfekcija i dezinsekcija cijelog objekta zatvora, uključujući sve prostorije. Sukladno odredbama Zakona o izvršavanju kazne zatvora zatvorenicima je omogućeno kretanje na slobodnom zraku u trajanju najmanje 2 sata dnevno. Prostor namijenjen osobama lišenim slobode za kretanje na slobodnom zraku ima postavljene nadstrešnice ispod kojih se istražni zatvorenici mogu skloniti u slučaju nepovoljnih vremenskih uvjeta. Tijekom boravka na svježem zraku osobama lišenim slobode je omogućeno igranje stolnog tenisa i vježbanje na spravama koje su postavljene na zatvorskom šetalištu, a tko će stolni tenis igrati i koristiti sprave za vježbanje odlučuju sami istražni zatvorenici, odnosno zatvorenici tijekom boravka na svježem zraku. Osobama lišenim slobode je omogućeno svakodnevno pranje tijela, tuširanje najmanje dva puta tjedno, na zahtjev i po potrebi istražnog zatvorenika i češće, a u zatvoreničkim sobama istražni zatvorenici imaju stalno dostupnu hladnu i toplu vodu, što dodatno omogućava održavanje osobne higijene. Objekt zatvora nije klimatiziran, a temperatura zraka u zatvoreničkim sobama tijekom sezone grijanja je iznad 22°C danju i 15°C noću, regulira se automatikom ovisno o vanjskoj temperaturi zraka, a ukoliko je zatvoreniku tijekom zimskih mjeseci hladno, na njegov zahtjev mu se osiguravaju dodatni pokrivači (deke). Tople vode ima tijekom cijele godine, a grijanje je riješeno putem radijatora preko zajedničke kotlovnice te se temperatura regulira ujednačeno za cijeli zatvor. Nakon zaprimanja u zatvor, sukladno odredbama Zakona o izvršavanju kazne zatvora, zatvoreniku su dana sredstva za održavanje osobne higijene, čistoće rublja, odjeće, obuće i posteljine kao i toaletni papir u dostatnoj količini, a navedena sredstva se zatvoreniku daju sukladno njegovim potrebama i na njegov zahtjev. Sve prostorije zatvora moraju se propisno održavati i redovito čistiti, a poslove čišćenja zatvoreničkih soba, sukladno odredbama Zakona o izvršavanju kazne zatvora, obavljaju osobe lišene slobode u trajanju od dva sata na dan bez novčane naknade. Osobama lišenim slobode je na njihov trošak omogućeno jednom tjedno nabava različitih artikala u zatvorskoj prodavaonici i to na način da, osobe lišene slobode predaju popis artikala koje žele kupiti u zatvorskoj prodavaonici koji se putem službenika pravosudne policije dostavlja službenicama zatvorske prodavaonice koje im željene (naručene) artikle dostavljaju u PVC vrećicama, a neposredno prije uručivanja naručenih artikala, odnosno prilikom preuzimanja artikala, zatvoreniku je omogućeno da u nazočnosti odjelnog službenika pravosudne policije i službenice zatvorske prodavaonice usporedi ispostavljeni račun sa dostavljenim artiklima. Cijene artikala koji se mogu kupiti u zatvorskoj prodavaonici su tržišne. Sukladno Zakonu o izvršavanju kazne zatvora

zatvorenici na izdržavanju kazne imaju pravo na posjete članova obitelji dva puta mjesečno i blagdanom u trajanju od najmanje jedan sat. Djeca do 18 godina mogu posjećivati roditelja zatvorenika jednom svaki tjedan i blagdanom, a dijete do 16 godina može posjećivati zatvorenika u pratnji odrasle osobe člana obitelji ili druge odrasle osobe koja je ovlaštena skrbiti o djetetu. Zatvorenika, po odobrenju upravitelja, mogu posjećivati i druge osobe. Posjete se obavljaju u za to predviđenim prostorijama i u istima je moguć neposredni kontakt zatvorenika s posjetiteljem, a posjete se sukladno odredbama Zakona o izvršavanju kazne zatvora iz sigurnosnih razloga nadziru. Zatvorenici imaju također i mogućnost posjeta putem audio video konferencije. Umjetna rasvjeta je omogućena u vremenu od 07,00 do 23,00 sata ovisno o vremenu i potrebama zatvorenika. Redovito, jednom kvartalno, a u slučaju potrebe i češće, provodi se dezinfekcija i dezinsekcija cijelog objekta zatvora, uključujući sve prostorije. Zatvorenik dobiva tri obroka dnevno koji kakvoćom i količinom zadovoljavaju prehrambene i higijenske standarde primjerene njegovo dobi, zdravlju, fizičkom stanju i vjeroispovijesti, a minimalan unos energije te udjela proteina i ostalih prehrambenih tvari propisane su Pravilnikom kojim su pobliže propisani standardi smještaja i prehrane zatvorenika. Hranu prije svake podjele obroka kušaju, od strane upravitelja za to određeni službenici i svoja zapažanja o kvaliteti hrane zapisnički konstatiraju u Kontrolnoj knjizi prehrane, a jelovnik sastavljaju tjedno voditelj pododsjeka prehrane, liječnik i zatvorenik koji je od strane zatvorenika izabran kao povjerenik. Sastav i hranidbenu vrijednost hrane nadzire liječnik ili druga osoba medicinske struke. Objekt zatvora nema zajedničke blagovaonice za zatvorenike, pa stoga sve osobe lišene slobode, neovisno o statusu, dnevne obroke konzumiraju u zatvoreničkim sobama. Svim osobama lišenim slobode svakodnevno je omogućen odlazak kod zatvorskog liječnika, a u Zatvoru u Zagrebu i Centru za dijagnostiku u Zagrebu je osigurana skrb liječnika specijalista psihijatra, liječnika opće medicine (u dvije smjene) i stomatologa. Isto tako, ukoliko se utvrdi da osoba lišena slobode ima ozbiljnih zdravstvenih problema i da joj se u Zatvoru u Zagrebu ne može pružiti odgovarajuća zdravstvena skrb, isti se, sukladno uputnici i preporukama Odjela zdravstvene zaštite Zatvora u Zagrebu za bolničko liječenje, sprovode na bolničko liječenje u Zatvorsku bolnicu u Zagrebu, odnosno u odgovarajuću vanjsku zdravstvenu ustanovu radi bolničkog liječenja. Uvidom u dokumentaciju utvrđeno je da se tužitelj tijekom boravka u Centru za dijagnostiku nije prituživao na uvjete smještaja ili postupanje prema njemu. Naime, u odnosu na naknadu štete zbog povrede prava osobnosti tužitelj ne argumentira i ne potkrepljuje dokazima u vidu medicinske dokumentacije, ili drugim dokaznim prijedlozima da je ista šteta i nastala. Naime, tuženik drži da je ovdje potrebno dokazivati sve pretpostavke odgovornosti za štetu tuženika, koji za ovaj vid štete je propisan prema općim propisima obveznog prava. Zbog toga je potrebno dokazivati štetu, uzročno-posljedičnu vezu i štetnu posljedicu koja je u vezi sa štetom te utvrditi postoji li i doprinos tužitelj, ili neke treće osobe, za prouzročenu štetu. Tuženica svakako osporava i visinu tužbenog zahtjeva i smatra da visina štete nije dokazana, odnosno da je previsoka. Napominjemo da tužitelj niti u jednom od navedenih zatvora u kojima je boravio nije iscrpio pravni put domaćeg pravnog sustava koji mu je propisan zakonom i podzakonskima aktima da bi ostvario pravo na naknadu štete, a to je prvenstveno prigovor nadređenima u zatvoru, žalba sucu izvršenja i nadležnom županijskom državnom odvjetništvu. Tuženica je predložila da se na postojanje ili nepostojanje navedenih okolnosti pribavi potrebna dokumentacija od tužitelja ili nadležnih sudova i državnih odvjetništava te uprava zatvora. Navedeno je potrebno

kao pretpostavka za pokretanje postupka za naknadu štete pa ako se dokaže suprotno, tuženica drži da sud treba tužbu odbaciti odnosno odbiti tužbeni zahtjev. Stoga upućujemo sud i na primjenu odluke Europskog suda za ljudska prava u predmetu Longin protiv Republike Hrvatske zahtjev broj 49268/10 od 6. studenog 2012.

3. Radi razjašnjenja spornih pravno odlučnih činjenica pročitan je sadržaj rješenja Županijskog suda u Varaždinu poslovni broj Ik I-90/2021-2 od 8. veljače 2021., (stranica 7-8 spisa), rješenja Općinskog suda u Sisku poslovni broj K-423/2020-6 od 6. studenog 2020., (9-12), rješenja Županijskog suda u Sisku poslovni broj Kž-224/20-5 od 17. studenog 2020., (13-16), rješenja Županijskog suda u Bjelovaru, poslovni broj KV I-36/2021-6, IK I-133/2021 od 3. rujna 2021., (17-21), Zahtjeva za mirno rješenje spora (22-26), odgovora na Zahtjev za mirno rješenje spora (29) te dopisa Zatvora u Sisku, Zatvora u Zagrebu i Zatvora u Bjelovaru (37-51).

3.1. Izveden je dokaz saslušanjem tužitelja Jakova Žilića (stranica 97-98 spisa) u svojstvu stranke.

3.2. Izveden je dokaz saslušanjem svjedoka Saše Zahirovića (stranica 120-122 spisa).

4. Izvedeni dokazi ocijenjeni su sukladno odredbi čl. 8. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine" broj: 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 123/08, 57/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22, 155/23 i 146/25 - dalje: ZPP).

5. Ocjenom izvedenih dokaza sud utvrđuje da je tužbeni zahtjev osnovan.

6. Predmet spora tužiteljev je zahtjev za naknadom neimovinske štete u iznosu od 5.000,00 EUR-a zbog povrede prava osobnosti, odnosno časti, ugleda i dostojanstva iz čl. 19. u vezi sa čl. 1100. Zakona o obveznim odnosima do koje povrede je došlo za vrijeme izdržavanja kazne u Zatvoru u Sisku u razdoblju od 18. lipnja 2020. do 29. prosinca 2020. (194 dana), u Zatvoru u Zagrebu u razdoblju od 29. prosinca 2020. do 26. travnja 2021. – 118 dana (proizlazi iz Uprave za zatvorski sustav i probaciju Ministarstva pravosuđa i uprave) i Zatvoru u Bjelovaru u razdoblju od 3. svibnja 2021. do 13. rujna 2021. (133 dana), zbog ponižavajućih i nečovječnih uvjeta u navedenim zatvorima. Tužitelj je kaznu izdržavao na temelju pravomoćne presude Općinskog suda u Sisku broj K-423/2020-10 od 6. studenog. 2020., potvrđene presudom Županijskog suda u Slavonskom Brodu broj Kž-286/2020-4 od 5. siječnja 2021., zbog kaznenih djela iz čl. 326. st. 1. Kaznenog zakona, kojom je osuđen na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od jedne godine i šest mjeseci, u koju kaznu je uračunato vrijeme provedeno u istražnom zatvoru od 16. lipnja 2020. pa nadalje.

7. Odredbom članka 23. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine" 56/90, 135/97, 113/00, 28/01, 76/10 i 5/14) propisano je da nitko ne smije biti podvrgnut bilo kakvu obliku zlostavljanja ili, bez svoje privole, liječničkim ili znanstvenim pokusima. Zabranjen je prisilni i obvezatni rad.

7.1. Sa svakim se uhićenikom i osuđenikom mora postupati čovječno i poštivati njegovo dostojanstvo (članak 25. stavak 1. Ustava Republike Hrvatske).

7.2. Odredbom članka 3. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Narodne novine – Međunarodni ugovori" broj 18/97, 6/99 – pročišćeni tekst, 8/99 - ispravak, 14/02, 1/06 i 13/17 – dalje: Konvencija) propisano je da se nitko ne smije podvrgnuti mučenju ni nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kazni.

7.3. U članke 23. i 25. Ustava Republike Hrvatske te članak 3. Konvencije ugrađena je jedna od temeljnih vrijednosti demokratskog društva. Njime se potpuno zabranjuje mučenje ili nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje neovisno o okolnostima i ponašanju žrtve.

8. Odredbom čl. 19. st. 1. i 2. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine" broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22, 156/22, 145/23 i 155/23 – dalje: ZOO), propisano je da svaka fizička i pravna osoba ima pravo na zaštitu svojih prava osobnosti pod pretpostavkama utvrđenim zakonom. Pod prava osobnosti u smislu ovoga Zakona razumijevaju se prava na život, tjelesno i duševno zdravlje, ugled, čast, dostojanstvo, ime, privatnost osobnog i obiteljskog života, slobodu i dr.

8.1. U slučaju povrede prava osobnosti sud će, ako nađe da to težina povrede i okolnosti slučaja opravdavaju, dosuditi pravičnu novčanu naknadu, nezavisno od naknade imovinske štete, a i kad nje nema (čl. 1100. st. 1. ZOO-a).

9. Tužitelj tužbeni zahtjev temelji na tvrdnji da su u zatvorskim ustanovama u kojima je izdržavao kaznu u spornom razdoblju bili neodgovarajući zatvorski uvjeti, koji su se ogledali u prenapučenosti, nedostatku i neodgovarajućem sanitarnom čvoru, nedostatku ili nedostatnoj tjelesnoj vježbi na svježem zraku, nedostatku privatnosti u zahodu, nedostatku svježeg zraka, ograničenom pristupu tuševima te nedostatku ili nedovoljnoj električnoj rasvjeti, a radi dokazivanja iznesenih tvrdnji predložio je izvesti dokaz svojim saslušanjem u svojstvu stranke i dokaz saslušanjem svjedoka Saše Zahirovića.

10. Saslušan u svojstvu stranke, tužitelj Jakov Žilić u iskazu je naveo da je rješenjem Županijskog suda u Varaždinu broj Ik I-90/2021 od 8. veljače 2021., upućen na izdržavanje izrečene mu jedinstvene kazne zatvora u Centar za dijagnostiku u Zagrebu. Izrečenu kaznu izdržavao je na sljedeći način: u razdoblju od 18. lipnja 2020. do 29. prosinca 2020. u Zatvoru u Sisku, gdje tvrdi da je bio smješten u prostoriji površine svega 11 m², s još troje zatvorenika (dakle, ukupno četvero ljudi) te su imali na raspolaganju dva kreveta na kat, dvije stolice, klupu, stol, otvoreni toalet i sveukupno malenu kubikažu zraka. U razdoblju od 29. prosinca 2020. do 3. svibnja 2021. u Zatvoru u Zagrebu, gdje je bio smješten u prostoriji površine 16 m² u kojoj je boravilo ukupno šestero zatvorenika koji su imali na raspolaganju tri kreveta na kat, da bi potom bio premješten u zatvorsku prostoriju površine oko 30-35 m² u kojoj je bilo smješteno čak šesnaest zatvorenika. U razdoblju od 3. svibnja 2021. do 13. rujna 2021. bio je smješten u Zatvoru u Bjelovaru, gdje je bio smješten u prostoriji površine svega 9 m² u kojoj su boravila ukupno dva zatvorenika, a imali su na raspolaganju jedan krevet na kat, stolicu i stol te toalet. U iskazu tvrdi da su uvjeti boravka u zatvoru bili su

neprikladni, prvenstveno zbog nedostatka osobnog prostora. Bio je smješten tijekom svog boravka u zatvorima u prenapučenim sobama, na raspolaganju su mu bila manje od 3 kvadratna metra osobnog prostora. Sobe u kojima je bio smješten bile su loše održavane, vlažne, prljave i nedovoljno opremljene ormarićima i stolicama za sve zatvorenike. Sanitarni čvor je bio u istoj prostoriji koja je predviđena kao životni prostor i od kojeg nije bio potpuno odvojen. Sanitarni čvor je bio oko pola metra udaljen od stola za blagovanje te se osjećao konstantan smrad u sobi. Ističe da nije dobio nikakvu priliku za rad u zatvoru i općenito mu nije bio pružen dovoljan pristup rekreacijskim i obrazovnim aktivnostima. Sadržaji izvan soba bili su neprikladni i nedovoljni. Prehrana je bila loša i higijenski uvjeti su bili neprikladni, osobito zbog toga što nužnik nije bio odvojen od prostorije predviđene kao životni prostor. Tijekom izdržavanja kazne zatvora u Zatvorima u Sisku, Zagrebu i Bjelovaru, nije mu bilo omogućeno ostvarivanje propisanih prava, već je bio smješten u neadekvatnim prostornim uvjetima zatvora, suprotno propisanim uvjetima čime smatram da mi je prekršeno načelo čovječnog postupanja i poštovanja dostojanstva osobe koja se nalazi na izdržavanju kazne zatvora te mu je povrijeđeno pravo osobnosti na tjelesno i duševno zdravlje te na dostojanstvo, prouzročene su mi duševne boli i strah, kao i povreda dostojanstva. U Zatvoru u Sisku je prostorija bila površine svega 11 m2, ali s obzirom na postavljeni namještaj, odnosno krevete na kat, jedan stol, dvije stolice i četiri mala ormara i posebno ograđeni WC izgrađen ciporeksom bez vrata i samo sa zavjesom, gore otvoren, zatvorenicima je u toj prostoriji ostalo slobodnog prostora oko 1,5 m2. U Zatvoru u Zagrebu i Bjelovaru prostorije su bile nešto veće ali je bio i veći broj zatvorenika u prostoriji, tako da i u tim prostorijama nije bilo slobodnog prostora od 3 m2 po zatvoreniku. U Zatvoru u Zagrebu uopće nije bilo grijanja. U taj je zatvor došao na dan potresa 29. prosinca 2020., i zatvorenici su spavali u vestama i jaknama. Zatvorenici su tražili od zatvorskih stražara da zatvorenicima omoguće grijanje i pokazivali su stražarima da su cijevi hladne. Stražari su rekli da će probati riješiti problem jer da se cijevi moraju prozračiti, ali to nije učinjeno. Tužitelj tvrdi da u Zatvoru u Zagrebu nije bilo grijanja za cijelo vrijeme dok je tamo boravio, odnosno od 29. prosinca 2020., do 3. svibnja 2021. Hrana je u Zatvoru u Zagrebu bila katastrofalna. Šest zatvorenika dobivalo je jedan kruh. U hrani je bilo žohara i kukaca, a u salati su pronalazili crve. U Zatvoru u Zagrebu zatvorenici su u četiri navrata (zatvorenici iz iste sobe) pisali o tim problemima zapovjedniku čuvara na zatvorskom odjelu. Taj zapovjednik rekao je zatvorenicima da ako u tim žalbama napišemo nešto što se upravitelju zatvora neće svidjeti da on to jednostavno neće proslijediti upravitelju zatvora i baci će takve pritužbe u smeće, kao što je i činio. U Zatvoru u Sisku postojao je problem prenapučenosti, a na pritužbu su tek nakon dva mjeseca zatvorenici dobili TV prijamnik. U Zatvoru u Sisku zatvorenici su većinu vremena morali provoditi na krevetima jer je bilo jako malo prostora za kretanje u sobi. Šetnje su bile uredne, odnosno dva sata dnevno, ali je i taj prostor bio malen i zatvorenici su šetali zapravo oko stola za stolni tenis, njih dvanaestero te nije bilo dovoljno prostora. Nadalje, tužitelj navodi da je u prva dva mjeseca u Zatvoru u Bjelovaru bio s još jednim zatvorenikom u ćeliji u kojoj gotovo da nije bilo danjeg svijetla. Prozor se nalazio u WC-u, a zid WC-a bio je visok oko 160 cm, zbog čega danje svijetlo nije prodiralo u ćeliju.

10.1. Svjedok Saša Zahirović je u razdoblju od 18. lipnja 2020. pa do potresa 28. prosinca 2020., izdržavao kaznu zatvora u Zatvoru u Sisku gdje je bio u istoj prostoriji s tužiteljem. Prostorija je bila površine 11 m2 i u prostoriji su bila ukupno četiri

zatvorenika. Na raspolaganju su imali dva kreveta na kat, dvije klupe, stol, otvoreni toalet na kojem je bio samo metalni paravan visine oko 180 cm. Taj metalni paravan nije bio do stropa tako da bi se iz tog wc-a vidjela glava zatvorenicima koji su bili višeg rasta. Metalni paravan nije dosezao do poda, nego je bio podignut oko 20 do 25 cm od poda, tako da bi se zatvorenicima prilikom obavljanja nužde vidjele noge. Iz wc-a se osjećao neugodan miris, a kako je u prostoriji bio jedan mali prozor veličine oko 50 cm x 60 do 70 cm, koji je zbog neugodnog mirisa iz wc-a morao biti često otvoren, tijekom zimskih mjeseci u prostoriji je bilo hladno. Prostorija je bila prenapučena, a na madracima i zidovima bila je plijesan i gljivice. Jeli su u sobi jer u Zatvoru u Sisku nije bilo blagovaonice. Četvorica zatvorenika nisu u isto vrijeme mogli jesti za stolom jer za stol nisu svi stali, tako da su zatvorenici jeli i na krevetima na kojima su spavali. U razdoblju od lipnja do prosinca 2020. s tužiteljem je oko mjesec dana boravio u drugoj prostoriji površine 14 m2 u kojoj je bilo smješteno šestero ljudi, a uvjeti u toj prostoriji bili su istovjetni uvjetima koje sam već opisao i koji su postojali u prostoriji od 11 m2. U trenutku potresa 28. prosinca 2020. koji se dogodio u 12,18 sati svi zatvorenici izašli su u krug Zatvora. Izašli su u majicama u kratkim rukavima, netko u šlapama i tako su vani čekali oko četiri sata dok nisu bili prebačeni u Zatvor u Remetincu jer im Civilna zaštita nije više dopustila povratak u zgradu. Nakon dolaska u Zatvor u Remetincu, a u Zatvor smo došlo 28. prosinca 2020. oko 18,00 sati, u Remetincu je bilo užasno hladno. Grijanje nije radilo, a zatvorenici nisu imali što za obući desetak dana, sve dok im nisu donijeli odjeću iz Crvenog križa. Tek nakon dva tjedna od dolaska u Remetinec, zatvorenici su stvari iz Siska. Bilo je vrijeme blagdana, odnosno bila je Nova godina, a zatvorenici iz kantine nisu mogli pribaviti stvari koje su im bile potrebne te su novu godinu dočekali bez ičega. U razdoblju od 28. prosinca 2020. pa u sljedeća tri mjeseca svjedok Saša Zahirović bio je s tužiteljem u istoj prostoriji, nakon čega je otišao na tzv. dijagnostiku, a tužitelj je ostao u prostoriji još nekih pet do šest mjeseci. Ta je prostorija bila površine 15 m2 i u njoj je bilo šest zatvorenika. Uvjeti su bili identični kao u Zatvoru u Sisku. Wc je bio otvoren, s istim metalnim vratima kao i u Sisku. Wc je bio poljski, odnosno u prostoriji je bio čučavac iz kojega je užasno smrdjelo. U prostoriji su bile dvije klupe, stol i šest kazeta za odjeću te tri kreveta na kat. Saša Zahirović Nema saznanja je li tužitelj nakon njegovog odlaska na dijagnostiku bio premješten u neku drugu prostoriju, jer s tužiteljem nakon odlaska na dijagnostiku više nije bio u kontaktu. Svjedok Saša Zahirović s tužiteljem nije boravio u Zatvoru u Bjelovaru. Svjedok je nadalje istakao da je kretanje u Zatvoru u Sisku bilo ograničeno. Šetnja je trajala dva sata dnevno, ali je šetnja obavljana u malom krugu površine oko 20 m2, a u sredini tog kruga je bio stol za stolni tenis. U razdoblju oko dva do tri tjedna u Zatvoru u Sisku zatvorenicima je bila ograničena šetnja na jedan sat dnevno jer zbog velikog broja zatvorenika nije bilo moguće osigurati šetnju od dva sata dnevno, a već je bilo i vrijeme epidemije Covida-19. U Zatvoru u Sisku zatvorenici nisu imali sportskih aktivnosti te nisu imali dnevni boravak. Po dolasku u Zatvor u Remetincu zatvorenici su također imali pravo na šetnje dva sata dnevno, ali se šetnja odvijala na većoj površini. Ni u Remetincu nije bilo sportskih aktivnosti osim stolnog tenisa, zatvorenici nisu imali dnevni boravak kao ni blagovaonicu i jeli su u sobi. U Zatvoru u Sisku zatvorenici su se imali pravo tuširati dva puta tjedno, i po ljeti i po zimi, a u Remetincu su imali pravo na tuširanje dva do tri puta tjedno, neovisno o godišnjem dobu. U Zatvoru u Sisku i Remetincu tuširanje nikada nije trajalo duže od 10 minuta. U Zatvoru u Sisku su se u tih 10 minuta morali i istuširati i obrijati, jer u Sisku zatvorenici nisu smjeli imati žilete u prostoriji, dok su u Remetincu imali žilete u prostoriji i mogli su se u prostoriji slobodno

obrijati. U Zatvoru u Sisku zatvorenici su mogli podnositi prigovore i žalbe u odnosu na uvjete u Zatvoru, a svjedoku je poznato da je prigovore podnosio i tužitelj. Znali su da je redar u Zatvoru u Sisku takve prigovore poderao i bacio u smeće i nije bilo nikakvog smisla pisati prigovore. U Zatvoru u Sisku radila su dva pravosudna policajca. Kada je svjedok Saša Zahirović premještan u Zatvor u Remetincu i kada je podnio tužbu za naknadu štete zbog uvjeta u Zatvoru, svjedok tvrdi da je njegova odvjetnica zatražila dostavu svega onoga što je tražio u Zatvoru u Sisku, odnosno zahtjeva za premještaj u drugu prostoriju, dodavanja osoba koje bi ga mogle posjetiti u Zatvoru, traženja razgovora s psihijatrom itd. Kad je ta dokumentacija dostavljena, svjedok je utvrdio da nedostaje puno njegovih zahtjeva koje je slao referentima i liječnicima. Kako neki od tih zahtjeva nisu bili priloženi na traženje njegove odvjetnice, svjedok Saša Zahirović zaključio je da su neki od tih zahtjeva bačeni. U Zatvoru u Remetincu zatvorenike je znao obilaziti načelnik s kojim su neki od zatvorenika barem rutinski mogli razgovarati zatvorenika, a u Zatvoru u Sisku toga nije bilo. Za razliku od Zatvora u Sisku, u Zatvoru u Remetincu Saša Zahirović nije puno toga tražio tako da nije mogao govoriti o tome na koji su se način rješavali zahtjevi i prigovori zatvorenika u Zatvoru u Remetincu. Svjedok je još naveo da je veličinu prostorija u zatvorima procijenio. Stol u Zatvoru u Sisku koji se nalazi u prostoriji bio je površine 50 cm x 50 cm. Zbog epidemije Covida 19 zatvorenici su imali ograničenja samo u Zatvoru u Sisku gdje je šetnja skraćena na jedan sat dnevno, a zatvorenicima je rečeno da šetnje nije moguće drugačije organizirati. U Zatvoru u Sisku su u šetnju išli zatvorenici iz dvije ili tri sobe istovremeno. U šetnji je istovremeno bilo oko desetak zatvorenika u isto vrijeme i to je tako trajalo cijeli period. U Zatvoru u Remetincu nije bilo problema u šetnji. U Zatvoru u Remetincu radilo je grijanje, ali je bilo jako hladno. Svaki zatvorenik je imao dvije deke ali je bilo hladno. Žalili smo se na hladnoću, ali po tom pitanju nije ništa poduzeto. Voda za tuširanje bila je topla i u Sisku i u Remetincu, ali su zatvorenici u prostorijama imali samo hladne vode. Saši Zahiroviću je poznato da je tužitelj u Zatvoru u Sisku više puta pisao prigovore ili predstavke jer su i svi drugi zatvorenici više puta pisali predstavke, prigovore i zahtjeve. Ne zna što je tužitelj pisao u tim zahtjevima, predstavkama ili prigovorima i ne znam je li Zatvor u Sisku u tom pogledu što poduzeo, jer ne zna što je tužitelj pisao i na što se žalio. Između kreveta i wc-a postoji zid koji nije od čvrste gradnje, a svjedok misli da je zid od tzv. Ciporeksa, kojega svjedok ne bi ni mogao nazvati zidom, jer je to pregrada debljine 10 cm, a visine oko 2 m, s tim da je visina prostorije bila oko 2,70 do 3 m. Sobe i wc-i identični su kako u Sisku, tako i u Remetincu, a navedena pregrada nije bila postavljena od poda do stropa.

11. Ocjenjujući tužiteljev iskaz i iskaz svjedoka Saše Zahirovića, svaki zasebno i u njihovoj međusobnoj povezanosti s drugim izvedenim dokazima, kao i na temelju rezultata cjelokupnog postupka sud u cijelosti prihvaća njihove iskaze kao vjerodostojne jer su u skladu s drugim izvedenim dokazima tijekom postupka.

12. Mjerodavna načela i standarde za ocjenu prenapučenosti zatvora koje je Europski sud za ljudska prava (dalje ESLJP) iznio u predmetu Muršić protiv Hrvatske broj 7334/13, presuda od 20. listopada 2016., može se sažeti kao slijedi: 1) potvrđen je standard od 3 m2 površine po zatvoreniku u prostoriji u kojoj boravi više zatvorenika, 2) površina prostorije koja je manja od 3 m2 po zatvoreniku smatra se nedostatkom osobnog prostora koja ima za posljedicu čvrstu pretpostavku povrede članka 3. Konvencije, 3) oborivost čvrste pretpostavke povrede članka 3. Konvencije moguća je

uz kumulativno ispunjenje slijedećih čimbenika: (a) smanjenja potrebnog minimalnog osobnog prostora od 3 m2 su kratka, povremena i minimalna; (b) takva smanjenja su popraćena dovoljnom slobodom kretanja izvan sobe i prikladnim aktivnostima izvan sobe; (c) podnositelj zahtijeva smješten je u ustanovi koja se općenito gledano, smatra primjerenom ustanovom za lišenje slobode i ne postoje drugi otegotni aspekti uvjeta njegovog boravka u zatvoru, 4) u slučajevima u kojima se radi o zatvorskoj sobi 3 – 4 m2 osobnog prostora po zatvoreniku – prostorni čimbenik snažno utječe na ocjenu prikladnosti uvjeta boravka u zatvoru. U takvim će se slučajevima povreda članka 3. Konvencije utvrditi samo ako je prostorni čimbenik povezan s drugim aspektima neodgovarajućih fizičkih uvjeta boravka u zatvoru koji se posebice odnose na pristup vježbama na otvorenom, prirodnom svjetlu i zraku, dostupnost ventilacije, prikladnost sobne temperature, mogućnost privatnog korištenja nužnika te usklađenost s osnovnim zdravstvenim i higijenskim zahtjevima, 5) za ocjenu prikladnosti uvjetima boravka u zatvoru u slučajevima u kojima se radi o zatvorskoj prostoriji s više od 4 m2 osobnog prostora u kojem borave više zatvorenika, a pitanje osobnog prostora se ne ističe, ostali aspekti fizičkih uvjeta u zatvoru se ispituju.

13. Tužitelj i svjedok Saša Zahirović u iskazima su suglasno naveli da su u Zatvoru u Sisku bili u istoj prostoriji. U prostoriji površine svega 11 m², boravilo je ukupno četvero ljudi te su imali na raspolaganju dva kreveta na kat, dvije stolice, klupu, stol, otvoreni toalet i sveukupno malenu kubikažu zraka. U razdoblju od 29. prosinca 2020. do 3. svibnja 2021. tužitelj je bio u Zatvoru u Zagrebu, a Saša Zahirović bio je smješten u prostoriji prva tri mjeseca. Prostorija je bila površine 16 m² u kojoj je boravilo ukupno šestero zatvorenika koji su imali na raspolaganju tri kreveta na kat. Tužitelj je potom bio premješten u zatvorsku prostoriju površine oko 30-35 m² u kojoj je bilo smješteno čak šesnaest zatvorenika. U razdoblju od 3. svibnja 2021. do 13. rujna 2021. bio je smješten u Zatvoru u Bjelovaru, gdje je bio smješten u prostoriji površine svega 9 m².

13.1. Dopisima Zatvora u Sisku od 12. veljače 2024. i 19. kolovoza 2026. te Uprave za zatvorski sustav i probaciju Ministarstva pravosuđa i uprave Republike Hrvatske od 24. travnja 2024. tuženik nije osporio tužiteljeve navode i navode svjedoka Saše Zahirovića u pogledu veličine prostorija u kojim je tužitelj boravio za vrijeme izdržavanja kazne zatvora u Zatvoru u Sisku (194 dana) i Zatvora u Zagrebu u koje je uračunato i trajanje istražnog zatvora (118 dana). Ocjena je ovog suda da je tužitelj za vrijeme izdržavanja kazne zatvora u Zatvor u Sisku i Zatvor u Zagrebu boravio u prenapučenim prostorijama koje nisu ispunjavale standard od 3 m2 površine po zatvoreniku u prostoriji u kojoj boravi više zatvorenika. Površina prostorije bila je manja od 3 m2 po zatvoreniku i ta činjenica dokazuje nedostatak osobnog prostora koja ima za posljedicu čvrstu pretpostavku povrede članka 3. Konvencije, jer tuženica ničim nije dokazala oborivost čvrste pretpostavke povrede članka 3. Konvencije. U odnosu na boravak u Zatvoru u Bjelovaru od 3. svibnja 2021. do 13. rujna 2021. (133 dana) tužitelj nije dokazao činjenicu prenapučenosti zatvora, jer je tužitelj boravio u prostoriji od 9 m2 s još jednim zatvorenikom (4,5 m2 osobnog prostora po zatvoreniku).

13.2. Nadalje, iz sadržaja tužiteljevog iskaza i iskaza svjedoka Saše Zahirovića proizlazi da se sanitarni čvor nalazio u istoj prostoriji koja je predviđena kao životni prostor i od kojeg nije bio potpuno odvojen, jer zidovi wc-a nisu bili od poda do stropa,

kao ni vrata za ulazak u wc. Sanitarni čvor je bio oko pola metra udaljen od stola za blagovanje te se osjećao konstantan smrad u sobi. Tužitelj tvrdi da nije dobio nikakvu priliku za rad u zatvoru i općenito mu nije bio pružen dovoljan pristup rekreacijskim i obrazovnim aktivnostima. Sadržaji izvan soba bili su neprikladni i nedovoljni. Prehrana je bila loša i higijenski uvjeti su bili neprikladni, osobito zbog toga što nužnik nije bio odvojen od prostorije predviđene kao životni prostor. Zbog toga se u prostoriji konstantno osjećao smrad bez dovoljne cirkulacije svježeg zraka. U Zatvoru u Zagrebu uopće nije bilo grijanja. U taj je zatvor tužitelj došao na dan potresa 29. prosinca 2020., i zatvorenici su spavali u vestama i jaknama. Zatvorenici su tražili od zatvorskih stražara da zatvorenicima omoguće grijanje i pokazivali su stražarima da su cijevi hladne. Stražari su rekli da će probati riješiti problem jer da se cijevi moraju prozračiti, ali to nije učinjeno. Tužitelj tvrdi da u Zatvoru u Zagrebu nije bilo grijanja za cijelo vrijeme dok je tamo boravio, odnosno od 29. prosinca 2020., do 3. svibnja 2021. U Zatvoru u Zagrebu zatvorenici su u četiri navrata (zatvorenici iz iste sobe) pisali o tim problemima zapovjedniku čuvara na zatvorskom odjelu. Taj zapovjednik rekao je zatvorenicima da ako u tim žalbama napišemo nešto što se upravitelju zatvora neće svidjeti da on to jednostavno neće proslijediti upravitelju zatvora i baci će takve pritužbe u smeće, kao što je i činio.

14. Iz navedenog proizlazi da pored pitanja prenapučenosti u Zatvoru u Sisku i zatvoru u Zagrebu ni drugi aspekti uvjeta u zatvorskim ustanovama nisu ispunjavali procjenu suglasnosti uvjeta sa zahtjevima iz članaka 23. i 25. Ustava Republike Hrvatske i članka 3. Konvencije. Iz sadržaja iskaza saslušanog tužitelja i svjedoka Saše Zahirovića proizlazi da je tužitelj mogao koristiti šetnju koja je trajala dva sata dnevno ali mu za vrijeme izdržavanja kazne zatvora nije bio omogućen pristup vježbi na otvorenom, nije bio omogućen prirodni zrak i dostupnost ventilacije, prikladnost grijanja te tužitelju nije omogućena privatna uporaba nužnika koja bi bila sukladna s osnovnim higijenskim zahtjevima, a o čemu su tužitelj i Saša Zahirović dali detaljan iskaz.

15. Sud na temelju navedenog utvrđuje da je tužitelj u Zatvoru u Sisku (194 dana) i Zatvoru u Zagrebu (118 dana) boravio u neprimjerenim uvjetima koji su nečovječni i ponižavajući te koji opravdavaju određivanje pravične novčane naknade tužitelju zbog povrede prava osobnosti. Tužitelj je u navedenim zatvorima bio smješten u prostorijama koje ne odgovaraju minimalnim standardima, kako u pogledu veličine prostora tako i u pogledu higijenskih, odnosno zdravstvenih uvjeta čime je tužitelju povrijeđeno ljudsko dostojanstvo i pravo na tjelesno i duševno zdravlje.

16. Kod utvrđivanja visine štete sud je uzeo u obzir iznose naknade štete koje je zbog povrede zabrane zlostavljanja propisane člankom 3. Konvencije u činjenično i pravno sličnim predmetima dosudio ESLJP, uzimajući u obzir i specifične okolnosti svakog pojedinog predmeta (Ulemek protiv Hrvatske, Muršić protiv Hrvatske, Lonić protiv Hrvatske, Longin protiv Hrvatske, Pilčić protiv Hrvatske, Testa protiv Hrvatske, Katanović i Mihovilović protiv Hrvatske.

16.1. Budući da je tužitelj u Zatvoru u Sisku boravio 194 dana, a u Zatvoru u Zagrebu 118 dana, odnosno ukupno 312 dana, u kojima su zatvorske prostorije bile prenapučene, u kojim su se nalazili poluotvoreni zahodi, a tužitelj je u tim sobama jeo

i boravio neprekidno 22 sata na dan, bez dovoljno danjeg svjetla i svježeg zraka te bez mogućnosti drugih fizičkih aktivnosti osim dnevne šetnje koja je trajala dva sata dnevno, sud ocjenjuje da težina povrede i okolnosti slučaja opravdavaju da se tužitelju dosudi pravična novčana naknada u iznosu od 5.000,00 eura radi popravljanja neimovinske štete zbog povrede prava na zaštitu tužiteljeve osobnosti i povrede prava na zabranu mučenja i nečovječnog postupanja.

17. Iz navedenih je razloga prihvaćen tužbeni zahtjev za isplatu iznosa od 5.000,00 eura sa zakonskim zateznim kamatama koje teku od 28. prosinca 2023. (kao dana podnošenja zahtjeva za naknadu štete, prema članku 1103 ZOO-a) do isplate. Stopa zakonskih zateznih kamata dosuđena je primjenom članka 29. stavka 2. ZOO-a, koja se primjenjuje u ostalim odnosima te je odlučeno kao u točki I izreke presude.

18. Odluka o troškovima parničnog postupka donesena je na temelju odredbe članka 154. stavka 1., članka 155. stavka 1., i članka 151. stavka 3. ZPP-a, jer je tuženica u cijelosti izgubila parnicu i dužna je protivnoj stranci naknaditi troškove izazvane vođenjem postupka..

18.1. Visina tužiteljevih parničnih troškova utvrđena je primjenom Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika ("Narodne novine" broj: 138/23 - dalje: OT), Zakona o sudskim pristojbama ("Narodne novine" broj: 118/18 i 51/23), Uredbe o Tarifi sudskih pristojbi ("Narodne novine" broj: 37/23), vrijednosti predmeta spora u iznosu od 5.000,0 eura i tužiteljevom troškovniku.

18.2. Tužiteljevi parnični troškovi sastoje se od troška sastava tužbe u iznosu od 200,00 eura (Tbr. 7.1. OT), troška sastava zahtjeva za mirno rješenje spora u iznosu od 200,00 eura (Tbr. 8.1. OT), troška zastupanja na ročištima od 16. siječnja 2025., 8. srpnja 2025., 6. listopada 2025., 26. svibnja 2026., i 29. rujna 2026. za svako ročište iznos od 200,00 eura (Tbr. 9.1. OT), troška PDV u iznosu od 350,00 eura (Tbr. 46. OT), troška sudske pristojbe na tužbu u iznosu od 96,45 eura i troška sudske pristojbe na presudu u iznosu od 96,45 eura, što ukupno iznosi 1.942,90 eura sa zakonskim zateznim kamatama koje teku od donošenja presude do isplate, po stopi koja se primjenjuje u ostalim odnosima (članak 29. stavak 2. ZOO-a). Iz navedenih je razloga odlučeno kao u točki II. izreke presude.

U Virovitici 13. studenoga 2026.

Sudac
Siniša Rajnović

Uputa o pravnom lijeku:
Protiv ove presude dopuštena je žalba županijskom sudu. Žalba se podnosi ovome suda, u roku od 15 dana od dana dostave presude.

Dostaviti:
1. Odvjetnik Bruno Čer
2. Općinsko državno odvjetništvo u Virovitici.

SINIŠA RAJNOVIĆ

Elektronički potpisano: 13.11.2026T12:59:41 (UTC:2026-11-13T11:59:41Z)
Provjera: https://epotpis.rdd.hr/provjera
Broj zapisa: bac3b74b-df73-42a4-8266-b763eeb98945

Općinski sud u Virovitici

Broj zapisa: **9-30890-1fee7**

Kontrolni broj: **0864d-014b0-50bc4**

Ovaj dokument je u digitalnom obliku elektronički potpisan.

Vjerodostojnost dokumenta možete provjeriti na sljedećoj web adresi:
https://e-komunikacija.pravosudje.hr/provjera-vjerodostojnosti

unosom gore navedenog broja zapisa i kontrolnog broja dokumenta.

Provjeru možete napraviti i skeniranjem QR koda. Sustav će u oba slučaja prikazati izvornik ovog dokumenta.

Ukoliko je ovaj dokument identičan prikazanom izvorniku u digitalnom obliku, **Općinski sud u Virovitici** potvrđuje vjerodostojnost dokumenta.